

УКАЗАНИЯ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА СИСТЕМИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ СРЕЩУ РИСКА ОТ ИЗПИРАНЕ НА ПАРИ

Задължителни мерки по Закона за мерките срещу изпиране на пари (ЗМИП) за лицата по чл.4, т.7 - пощенските оператори, лицензирани да извършват пощенски парични преводи съгласно Закона за пощенските услуги (ЗПУ) и техните представители по чл. 22 от същия закон, на които е възложено изпълнението на отделни дейности от пощенската услуга, свързани с осъществяването на пощенски парични преводи

При извършването на дейността си „осъществяване на пощенски парични преводи (ППП)“ лицата по чл.4, т.7 от ЗМИП са задължени да прилагат най - малко следните мерки за превенция на използването на пощенската мрежа за целите на изпирането на пари:

1. комплексна проверка на клиентите;
2. събиране и изготвяне на документи и друга информация при условията и по реда на ЗМИП;
3. съхраняване на събраните и изготвените за целите на ЗМИП документи, данни и информация;
4. оценка на риска от изпиране на пари и финансиране на тероризма;
5. разкриване на информация относно съмнителни операции, сделки и клиенти;
6. разкриване на друга информация за целите на ЗМИП.

Тези мерките са задължителни и за регистрираните в чужбина клонове на лицата по чл. 4, т.7 от ЗМИП, както и за регистрираните в страната клонове на чуждестранни лица, попадащи в кръга на посочените в чл. 4, т.7.

Настоящите указания съдържат обобщение на основните елементи на превенция на изпирането на пари и мерки за контрол, предотвратяване и разкриване на действия, насочени към финансиране на тероризма, съгласно изискванията на ЗМИП, Правилник за прилагане на ЗМИП (ППЗМИП), Закона за мерките срещу финансиране на тероризма (ЗМФТ) и другите нормативни актове в сферата на превенцията и борбата с изпирането на пари и финансиране на тероризъм. При прилагане на конкретните мерки следва да бъдат изпълнявани съответните законови процедури.

Указанията са структурирани в пет части:

- I. Разработване на Вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма, оценка на риска, клиентски досиета (образци).
- II. Извършване комплексна проверка на клиента.
- III. Уведомяване за съмнителни сделки/операции и клиенти.
- IV. Обучения на служителите по задълженията, наложени със ЗМИП.
- V. Съхраняване на информация.

I. Разработване на Вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма, оценка на риска, клиентски досиета (образци).

Всички лица по чл.4, т.7 от ЗМИП приемат Вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма по чл. 101 от ЗМИП (вътрешни писмени политики, процедури и механизми за контрол за предотвратяване на изпиране на пари и финансиране на тероризма).

Минималното съдържание на вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма следва да съответства на изискванията на чл. 101, ал. 2 от ЗМИП:

1. ясни критерии за разпознаване на съмнителни клиенти и съмнителни операции или сделки, свързани с изпиране на пари, наличие на средства с престъпен произход и финансиране на тероризъм;

2. реда за използването на технически средства за предотвратяване и разкриване изпирането на пари и финансирането на тероризма;

3. система за вътрешен контрол върху изпълнението на задълженията, установени в ЗМИП, ЗМФТ и в актовете по прилагането им;

4. реда за извършване на преглед, проверка и оценка на правилата, процедурите и изискванията по тази алинея, от вътрешния контрол върху изпълнението на задълженията по т. 3;

5. възможност за извършването на независим одит, при който да се проверяват и оценяват правилата, процедурите и изискванията по тази алинея, когато това е целесъобразно с оглед на размера и естеството на стопанската дейност на лицето по чл. 4;

6. вътрешната система по чл. 42;

7. вътрешна система за оценка на риска и определяне на рисковия профил на клиентите;

8. пропорционални на размера и естеството на стопанската дейност на лицето по чл. 4 политики, механизми за контрол и процедури за ограничаване и ефективно управление на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризма, установени на равнището на Европейския съюз, на национално равнище, както и на равнище задължен субект;

9. правила и организация за изпълнение на задълженията за изясняване произхода на средствата и източника на имущественото състояние;

10. условията и реда за събиране, съхраняване и разкриване на информация;

11. времевите интервали, през които се преглеждат и актуализират поддържаните бази от данни и клиентските досиета в изпълнение на чл. 15 и 16, при съобразяване на установеното и документирано по реда на чл. 98 ниво на риска за клиентите и деловите взаимоотношения;

12. разпределението на отговорността за прилагане на мерките срещу изпирането на пари и на мерките срещу финансирането на тероризма по клоновете на лицето по чл. 4 и мерки, включващи процедури за оценка на риска по отношение на клонове и дъщерни дружества при условията на чл. 7, ако има такива;

13. правилата за организиране и за работа на специализираната служба по чл. 106, политики и процедури за проверка на професионалната компетентност и надеждността при наемане и текуща оценка на служителите в специализираната служба, както и правилата за проверката и обучението на тези служители; за целите на проверката по изречение първо може да се изисква и свидетелство за съдимост или друг аналогичен документ за лицата, които не са български граждани;

14. политики и процедури за проверка на професионалната компетентност и надеждността при наемане и текуща оценка на останалите служители, чиито служебни задължения по преценка на лицето по чл. 4 или на ръководителя на специализираната служба по чл. 106 биха могли да имат отношение към контрола и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и правилата за обучението на тези служители, като за целите на проверката може да се изисква и свидетелство за съдимост или друг аналогичен документ за лицата, които не са български граждани;

15. разпределението на отговорността на представителите и служителите на лицето по чл. 4, както и на лицата в сходно положение, ангажирани в неговата дейност на друго основание, за изпълнението на задълженията, установени в ЗМИП, в ЗМФТ и в актовете по прилагането им, както и данни за контакт с лицето по чл. 4 и с отговорните му представители и служители и лица в сходно положение, ангажирани в неговата дейност на друго основание, за целите на ЗМИП, на ЗМФТ и на актовете по прилагането им;

16. пропорционална на размера и естеството на стопанската дейност на лицето по чл. 4 процедура за анонимно и независимо подаване на вътрешни сигнали от служители или лица в сходно положение, ангажирани в неговата дейност на друго основание, за нарушения на ЗМИП, ЗМФТ и актовете по прилагането им, включително сигнали за съществуващо съмнение за изпиране на пари или финансиране на тероризма;

17. оценката по чл. 98, ал. 4;

18. правилата за обмен на информация в рамките на групата за целите на чл. 46, ал. 4, чл. 57, чл. 66, ал. 1, т. 4, чл. 72, ал. 6 и 7 и чл. 80, ал. 3, както и на чл. 9, ал. 13 - 15 от ЗМФТ и правилата за защита на обменяната в рамките на групата информация, когато е приложимо;

19. други правила, процедури и изисквания съобразно особеностите на дейността на лицето по чл. 4.

Тези политики, процедури и механизми за контрол включват:

- процедура за комплексна проверка на клиента, включително процедури за идентификация и проверка на клиента когато се предоставя ППП за сума, равняваща се на левовата равностойност над 5 000 евро при плащане в брой;

- процедура за уведомяване на специализирана административна дирекция „Финансово разузнаване“ в Държавна агенция „Национална сигурност“ (САД ФР – ДАНС) и изпращане на информация, данни и документация към САД ФР – ДАНС;

- процедура за обработка или предприемане на допълнителни действия във връзка със съмнителното действие или операция, включително мерки за предотвратяване на по нататъшни действия във връзка със съмнително действие или операция;

- определяне на лице, което да осъществява вътрешния контрол по изпълнението на задълженията, определени в ЗМИП, ППЗМИП и ЗМФТ, както и да осигурява условия за тяхната работа;

- организиране и финансиране на програмата за обучение на служителите по задълженията, наложени със ЗМИП;

- създаване на адекватни органи за регулярен вътрешен контрол за изпълнение на задълженията, определени в ЗМИП;

- прилагане на индикатори (критерии), в т.ч. и специфични индикатори на пощенските оператори, извършващи ППП за идентифициране на лица и преводи, по отношение на които има основание да се подозира изпиране на пари или финансиране на тероризъм;

- процедури за събиране и съхраняване на данни, защита и съхранение на данни в съответствие със закона и процедура за предотвратяване на неоторизиран достъп;

- извършване на действия и други мерки съгласно ЗМИП, ЗМФТ и актовете по прилагането им.

Лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП могат да създадат специализирани служби по чл. 106 от ЗМИП или да изпълняват лично или чрез лицата, които ги представляват и управляват вътрешния контрол по изпълнението на задълженията си по ЗМИП и правилника за прилагането му.

Оценка на риск от изпиране на пари и финансиране на тероризъм.

Рискът от изпиране на пари и финансиране на тероризъм се изразява във вероятността клиентът да използва пощенската мрежа за изпиране на пари или финансиране на терористични действия и/или лица, което от своя страна би застрашило икономическата стабилност на пощенските оператори или доверието в пощенския сектор като цяло. От пощенските оператори, извършващи пощенски парични преводи се очаква в рамките на функционирането на системите за контрол да съблюдават широк спектър от възможни рискове

от изпиране на пари, финансиране на тероризъм, измами, злоупотреба с вътрешна информация.

Основни понятия за услугата ППП по смисъла на ЗПУ:

1. „Пощенски паричен превод“ е пощенска услуга, при която в точка за достъп до мрежата на пощенски оператор, лицензиран по чл. 39, т. 3 от ЗПУ, подателят подава парична сума в брой и нарежда по електронен път или писмено на хартиен носител пълната сума да бъде изплатена в брой на получателя без никаква удържа.

2. „Наложен платеж“ е допълнителна услуга, при която пощенската пратка се доставя на получателя срещу заплащане на определена от подателя сума.

3. „Подател на ППП“ е физическо или юридическо лице, което изпраща пощенски паричен превод.

4. „Получател на ППП“ е физическо или юридическо лице, посочено в адреса на пощенски паричен превод, за което е предназначен.

Пощенските парични преводи включват както трансакции на територията на Европейската общност, така и трансфери извън рамките на Общността. Тъй като този вид преводи не включва физическо придвижване на валута, той се счита за бърз и сигурен метод за трансфер на парични стойности от едно място до друго.

Пощенският паричен превод е незабавен и предпочитан начин за трансфер на средства. Затова е необходимо да се изградят защитни системи срещу използването на паричните преводи за финансиране на терористични действия и за изпиране на пари. За целта е необходимо да се осигури предаването на основната информация от пощенския оператор - подател до пощенския оператор - получател. По този начин, при възникване на съмнение, цялата налична информация може да бъде предадена на САД ФР – ДАНС, ако съмнението не отпадне.

Задължените лица изготвят собствени оценки на риска, като отчитат съответните рискови фактори, включително тези, които се отнасят до клиентите, държавите или географските зони, предлаганите продукти и услуги, извършваните операции и сделки или механизмите за доставка. Публикувани са „Насоки за изготвяне оценка на риска от изпиране на пари и финансиране на тероризъм (ИП/ФТ)“ на интернет страницата на ДАНС https://www.dans.bg/images/stories/FID/Ukazania_2023_FR_10_5219_0607/Pr4_Nasoki_ocenka_na_riska_bul.pdf.

Процедурите, определящи рисков базирания подход, следва като минимум да уреждат:

- начин на установяване качеството на клиента да принадлежи към групата лица, с които може да установят бизнес отношения;
- начин за идентифициране и проверка на идентификационните данни за клиента;
- оценка на рисковия профил на клиента;
- мониторинг и анализ на операциите и сделките на клиента.

При извършване на оценка на риска задължените субекти трябва да идентифицират и оценят основните рискове от изпиране на пари/финансиране на тероризма в следните категории:

- Риск, свързан с клиента: рисковият фактор е свързан със статута на клиента или с неговата дейност (например държавна институция, видни политически лица, лица, чиято дейност предполага опериране с големи обеми пари в брой, неправителствени организации и други подобни), риск от клиент и действителен собственик на клиента;
- Географски риск: държави, юрисдикции и географски райони, с които клиентът има взаимоотношения, адресна регистрация, регистрация по седалище; пример за висок риск, свързан с изпиране на пари или финансиране на тероризъм представляват държави или

географски региони, за които е установено, че не прилагат в достатъчна степен международните стандарти за превенция, държави с високо ниво на корупция или престъпна дейност, държави, на които са наложени публично обявени ограничителни мерки от международни организации.

- Продуктов риск, свързан с вида на предоставяната услуга ППП: за всяка предлагана услуга следва да се анализира дали крие рискове за изпиране на пари или финансиране на тероризъм. В обхвата на анализа попада всяка нова или иновативна услуга.
- Риск, свързан с бизнес практики/канални за доставка: механизъм за доставка чрез представители или посредници;
- Допълнителни рискови фактори, които могат да се отчетат при оценката на риска, свързана с дейността на задълженото лице.

Задължените субекти по чл. 4, т.7 от ЗМИП при изпълняване на задължението за периодична актуализация на собствената им оценка на риска, следва да съобразят и отразят резултатите от актуализирана национална оценка на риска (вкл. и от отделните секторни оценки), както и с резултатите от актуализирана наднационалната оценка на риска на ЕС.

Всеки пощенски оператор, лицензиран да предоставя ППП разработва и приема система за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризъм при работа с клиенти. Част от системата включва прилагане на адекватни процедури за установяване на бизнес отношения с клиенти, като например за изпълнение на пощенски преводи на стойности над определените в закона прагове или извършване на повече от един пощенски превод от клиент, които поотделно не надвишават определените прагове, но са налице данни, че пощенските преводи са свързани.

Вътрешните правилата по чл. 101 от ЗМИП се приемат с писмен акт на пощенския оператор в 4-месечен срок от издаване на лицензията за предоставяне на ППП.

Представителите на лицензираните пощенски оператори са длъжни да спазват и прилагат приетите по реда на ЗМИП вътрешни правила на лицензирания пощенски оператор, от името на когото осъществяват дейността си.

II. Извършване комплексна проверка на клиента.

Лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП са длъжни да прилагат мерките за комплексна проверка на клиента, предвидени в Глава втора на ЗМИП.

Съгласно чл. 10. от ЗМИП комплексната проверка на клиентите включва:

1. идентифициране на клиенти и проверка на тяхната идентификация въз основа на документи, данни или информация, получени от надеждни и независими източници;
2. идентифициране на действителния собственик и предприемане на подходящи действия за проверка на неговата идентификация по начин, който дава достатъчно основание на лицето по чл. 4 да приеме за установен действителния собственик, включително прилагане на подходящи мерки за изясняване на структурата на собственост и контрол на клиента;
3. събиране на информация и оценка на целта и характера на деловите взаимоотношения, които са установени или предстои да бъдат установени с клиента, в предвидените в закона случаи;
4. изясняване на произхода на средствата;
5. текущо наблюдение върху установените делови взаимоотношения, задълбочена проверка и анализ на сделките и операциите, извършвани през цялото времетраене на тези взаимоотношения, за да се установи доколко те съответстват на рисковия профил на клиента и на събраната при прилагане на мерките по т. 1 – 4 информация за клиента и/или за неговата стопанска дейност, както и да поддържат и своевременно да актуализират относимите документи, данни и информация.

Начин за идентифициране на клиента и проверка на неговите идентификационни данни.

Преди установяване на делови отношения с клиент, лицето по чл. 4, т.7 от ЗМИП се задължава да го идентифицира и провери идентификационните данни. Процедурата включва установяване на самоличността на клиента въз основа на надеждни, независими и обективни източници. Извършването на проверка се удостоверява, като върху хартиения носител, съхраняван в клиентското досие, се постави дата, час и име на лицето, което проверява информацията в регистъра. При поддържане на електронно досие, информационната система следва да е организирана така, че да позволява последваща проверка за времето и служителя, извършил верификацията.

При съмнение за верността на данните, се изисква писмено изявление от клиента или негов упълномощен представител, с което се удостоверява качеството на информацията. Изявлението се предоставя преди установяване на делови взаимоотношения или извършване на услугата.

✓ Установяване и проверка на идентичността на клиент - физическо лице (ФЛ - подател или получател на ППП)

Информация за характеристиките на документите за самоличност, издавани от държавите членки на ЕС и ЕИП може да се намери на интернет страницата: <http://prado.consilium.europa.eu/>.

Пощенският оператор установява и проверява самоличността на клиента, който е физическо лице, на неговия законен представител, или който е едноличен търговец, като проверява описаните по-долу документи. Задължително се проверява валидността на официален документ за самоличност. Събраните данни се съхраняват в клиентското досие и/или в информационна система и като минимум следва да съдържат информацията съгласно Таблица № 1:

Таблица № 1 – Данни, съхранявани в клиентското досие на ФЛ

Тип на клиента	Минимално необходими данни за проверка на идентичността
Физическо лице	<ul style="list-style-type: none">- име;- постоянен адрес и адрес за кореспонденция;- дата и място на раждане;- ЕГН, ЕНЧ, друг уникален идентификационен номер, определян от чуждата държава;- вид, номер на документа за самоличност с неизтекла валидност, който съдържа и снимка на клиента;- гражданство;- телефон (факс и адрес на електронна поща – в случай, че разполага с такива)*;- професия*;- работодател*;- дата на установяване на бизнес отношенията;- целта и характера на отношението, което е установено или предстои да бъде установено.
ЕТ	<ul style="list-style-type: none">- наименование на лицето и фирмата, под която ще се извършва дейността;- адрес по седалище и управление, и адрес за кореспонденция;- предмет на дейност (посочва се основната дейност, която може да е съвкупност от няколко дейности);- дата и място на раждане на собственика;

	<ul style="list-style-type: none"> - ЕИК на търговеца, ЕГН, ЕНЧ или друг уникален идентификационен номер на собственика, определян от чуждата държава; - вид, номер на документа за самоличност с неизтекла валидност, който съдържа и снимка на клиента; - гражданство; - телефон (факс и адрес на електронна поща – в случай, че разполага с такива)*; - дата на установяване на бизнес отношенията, цел и характер на отношението, което е установено или предстои да бъде установено.
Данни за упълномощеното лице	<ul style="list-style-type: none"> - име на лицето; - постоянен адрес и адрес за кореспонденция; - дата и място на раждане; - ЕГН, ЕНЧ, друг уникален идентификационен номер, определян от чуждата държава; - вид и номер на документа за самоличност с неизтекла валидност, който съдържа и снимка на клиента. - доказателства за представителната власт.

*Забележка: Данните се събират след преценка, че съществува повишен риск

✓ Установяване и проверка на идентичността на клиент - юридическо лице (ЮЛ - подател или получател на ППП)

Пощенският оператор проверява идентификационните данни на клиент-юридическо лице, като ги сверява с публикуваната информация в търговския или други подходящи публични регистри. Клиент - чуждестранно ЮЛ представя оригинал или нотариално заверено копие на сертификата за регистрация.

Информацията, събирана от и за клиент - юридическо лице, е представена в следващата таблица:

Таблица № 2 – Данни, съхранявани в клиентското досие на ЮЛ

Тип на клиента	Минимално необходими данни за проверка на идентичността
Юридическо лице	<ul style="list-style-type: none"> - наименование; - правно-организационна форма; - седалище, адрес на управление и адрес за кореспонденция; - предмет на дейност или цел, срок на съществуване; - органи на управление и представителство; - вид и състав на колективния орган на управление; - основно място на търговска дейност; - ЕИК; - копие на лиценз, разрешение или регистрация за извършване на дейност (когато дейността подлежи на оторизационен режим); - оригинал или нотариално заверено копие на официално извлечение за актуално състояние и заверено копие от учредителен договор или акт; - телефон, факс и адрес на електронна поща; - дата на установяване на бизнес отношенията; - цел и характер на отношението, което е установено или предстои да бъде установено.

<p>Действителен собственик/ Действителен собственик на фондация, организация с идеална цел или лице, осъществяващо доверително управление на имущество</p>	<ul style="list-style-type: none"> - име; - постоянен или настоящ адрес; - дата и място на раждане; - ЕГН, ЕНЧ, друг уникален идентификационен номер, определян от чуждата държава; - вид и номер на документа за самоличност с неизтекла валидност, който съдържа и снимка на клиента. Държава на издаване на документа; - общи характеристики на лицата, в чиято полза е създадено ЮЛ, когато е невъзможно да се установи индивидуалния действителен собственик. Примери за такива характеристики могат да бъдат: възрастови граници на групата от физически лица; държава на адресна регистрация на лицата от групата; професия на лицата от групата; - брой на лицата от групата.
<p>Данни за законния представител на ЮЛ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - име на лицето; - постоянен или настоящ адрес; - дата и място на раждане; - ЕГН, ЕНЧ, друг уникален идентификационен номер, определян от чуждата държава; - вид и номер на документа за самоличност с неизтекла валидност, който съдържа и снимка на клиента. Държава на издаване на документа; - доказателства за представителната власт.

За местно юридическо лице се препоръчва да се извършва пряка проверка в публичния търговски регистър, за да се съберат или да се потвърдят данните, свързани с действителния собственик на това юридическо лице. За чуждестранно юридическо лице се извършва аналогична проверка в официалния регистър на съответната държава по седалище на регистрация.

Проверка на идентификационните данни се извършва и при осъществяване на случайна операция или сключване на случайна сделка на стойност, равна или надвишаваща левовата равностойност на 5000 евро или тяхната равностойност в друга валута, когато плащането се извършва в брой, независимо дали операцията или сделката е осъществена чрез една операция (един ППП), или чрез няколко свързани операции (няколко свързани ППП).

Пощенският оператор може да изисква допълнителни документи и информация, която ще се събира от клиентите с различни нива на риск.

По отношение мерките срещу ИП/ФТ, свързани с видни политически личности, следва да се прилагат „Насоките за идентифициране на видни политически личности, свързаните им лица и установяване на произхода на средствата и източника на богатствата им“, публикувани на интернет страницата на ДАНС: https://www.dans.bg/images/stories/FID/Ukazania_2020/Nasoki_VPL.pdf.

Съгласно чл. 46, ал. 3 от ЗМИП, държавите, които не прилагат или прилагат непълно международните стандарти в противодействието на изпирането на пари и финансирането на тероризма, са определените от Европейската комисия като високорискови трети държави. Списъкът с тези държави се публикува на интернет страниците на ДАНС: <https://dans.bg/bg/msip-091209-menu-bul/2021-01-27-13-47-01>. Списъкът с определените от Европейската комисия високорискови държави се обновява периодично. Всички държави, които не попадат в списъка на Европейската комисия за високорискови трети държави, следва да се считат за държави, които не са високорискови.

Страни, попадащи в черния и сивия списък на FATF, може да намерите на следния уеб адрес: <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/black-and-grey-lists.html>.

Актуална информация за клиенти (податели и получатели на ППП), които са свързани със страни, санкционирани от ООН, може да намерите на следния уеб адрес: https://www.un.org/securitycouncil/sites/www.un.org.securitycouncil/files/subsidiary_organs_series_3apr23_final.pdf.

Актуална информация за страни от типа „данъчен рай“ може да намерите на следния уеб адрес на организацията IMOLIN: <https://www.imolin.org/imolin/finhaeng.html#Map.%20%20Major%20Financial%20Havens>.

Линк към годишната класация "Индекс за възприятие на корупцията" на международната неправителствена организация Transparency International за 2022 г.: <https://www.transparency.org/en/cpi/2022>.

Актуална информация за държави или региони с висок риск от тероризъм или финансиране на тероризъм може да намерите на следния уеб адрес на МВНР: <https://www.mfa.bg/bg/ministerstvo/merki-sreshtu-finansiraneto-na-terorizma>.

Клиентските досиета съдържат информация за всички действия, които са извършени във връзка с идентифицирането на ФЛ и ЮЛ, идентификация на действителните собственици и проверка на идентификацията, идентифициране на лице по чл.36 от ЗМИП, установяване произхода на средства, оценка на рисковия профил на клиента и т.н.

Базите от данни и клиентските досиета за клиентите и бизнес отношенията се актуализират периодично, като периодите за актуализация се определят съобразно установения риск и се посочват в приетите от пощенския оператор Вътрешните правила за контрол и предотвратяване на изпирането на пари.

Опростена комплексна проверка на клиента.

Мерки за опростена комплексна проверка са неприложими винаги, когато има съмнение за изпиране на пари или финансиране на тероризъм, когато трябва да се приложи разширена комплексна проверка или когато клиентът или ситуацията са оценени като среден или по-висок риск. Мерки за опростена комплексна проверка могат да се прилагат само при кумулативното наличие на предвидените в ЗМИП и ППЗМИП условия. Мерки за опростена комплексна проверка могат да се прилагат само след като пощенския оператор по чл. 4, т.7 от ЗМИП е уведомил предварително САД ФР – ДАНС за идентифицираните категории клиенти, продукти и услуги с по-нисък риск и за намерението да се прилагат опростени мерки за комплексна проверка спрямо тях.

Разширена комплексна проверка на клиента.

Лицето по чл. 4, т.7 от ЗМИП е длъжен винаги да прилага мерки за комплексна проверка на клиентите, но някои ситуации изискват прилагането на мерки за разширена комплексна проверка в случаите и по реда, предвидени в ЗМИП (Глава втора, Раздел IV). Разширената комплексна проверка на клиентите трябва да се прилага за физически и юридически лица, които представляват по-висок риск.

Съгласно чл.46, ал 1 от ЗМИП лицата по чл. 4, т.7 прилагат съобразно установения риск следните мерки за разширена комплексна проверка по отношение на деловите си взаимоотношения, операциите и сделките с лица от държави, които не прилагат или не прилагат напълно международните стандарти в противодействието на изпирането на пари и финансирането на тероризма:

1. събират допълнителна информация относно клиентите и техните действителни собственици;

2. събират допълнителна информация относно планирания характер на деловите взаимоотношения;
3. събират информация за източника на имущественото състояние на клиентите и техните действителни собственици;
4. събират информация относно основанията за планираните или извършените операции и сделки;
5. изискват одобрение от служител на висша ръководна длъжност на лицето по чл. 4 за установяване или за продължаване на делови взаимоотношения с лица от държавите по ал. 3 и 5;
6. поставят под текущо и разширено наблюдение деловите си взаимоотношения, операциите и сделките с лица от тези държави, като повишават броя и честотата на извършваните проверки и идентифицират схеми на сделки и операции, които налагат допълнително проучване;
7. други мерки по преценка от лицето по чл. 4 съобразно установения риск.

Прилагат се мерки за разширена комплексна проверка в следните случаи:

1. при встъпване в делови взаимоотношения с лица по чл. 36 от ЗМИП и в хода на такива взаимоотношения, както и при извършване на случайна операция или сделка по чл. 11 от ЗМИП с лица по чл. 36;
2. при встъпване в делови взаимоотношения и в хода на такива взаимоотношения, както и при извършване на случайна операция или сделка с физически лица, юридически лица и други правни образувания, установени във високорискови трети държави по чл. 46 от ЗМИП;
3. при продукти, операции и сделки, които биха могли да доведат до анонимност и по отношение на които не са предвидени допълнителни мерки по ЗМИП;
4. при нови продукти, бизнес практики и механизми за доставка, когато същите са оценени като високорискови по реда на глава седма от ЗМИП;
5. във връзка с нови технологии при нови или вече съществуващи продукти, бизнес практики и механизми за доставка, когато същите са оценени като високорискови по реда на глава седма от ЗМИП;
6. при сложни или необичайно големи сделки или операции, при сделки или операции, които се извършват по необичайни схеми, както и при операции и сделки без явна икономическа или законна цел;
7. във всички други случаи, при които по реда на глава седма от ЗМИП е установен по-висок риск от изпиране на пари или финансиране на тероризъм.

III. Уведомяване за съмнителни сделки/операции и клиенти.

Лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП са длъжни да уведомяват САД ФР – ДАНС за съмнителни сделки/операции и клиенти, незабавно след възникване на съмнението. За целта на интернет страницата на ДАНС са публикувани „Указания за уведомяване на САД ФР – ДАНС по чл.72 от ЗМИП и чл. 9 от ЗМФТ“ https://www.dans.bg/images/stories/FID/ukazaniq_zmip-24092020.pdf, и образци на уведомления за съмнителна сделка/операция/клиент, за плащане в брой на стойност над 30 000 лв. или тяхната равностойност в чужда валута, съгласно чл.76, ал.1 от ЗМИП и чл.54, ал.1 от ППЗМИП <https://www.dans.bg/bg/msip-091209-menu-bul/2019-01-29-13-47-01>.

Задължените лица трябва да обръщат специално внимание на всички сложни или необичайно големи сделки или операции, всички сделки или операции, които се извършват по необичайни схеми, както и всички сделки и операции, които нямат явна икономическа или законна цел, дори в случаите, в които все още не са открити причини за съмнение за изпиране на пари, финансиране на тероризъм или пролиферация във връзка с такива сделки. Следва да прилагат индикатори (критерии), в т.ч. и специфични индикатори на пощенските оператори, предоставящи ППП, за идентифициране на лица и преводи, по отношение на които има

основание да се подозира изпиране на пари или финансиране на тероризъм. Предприемат действия във връзка със съмнителни сложни, необичайни и големи сделки или операции, включително мерки за предотвратяване на по нататъшни действия във връзка със съмнително действие или операция.

IV. Обучения на служителите по задълженията, наложени със ЗМИП.

Всички лица по чл.4, т.7 от ЗМИП са задължени да осигурят непрекъснато обучение на служителите си, за запознаването им с правилата, свързани с ИП/ФТ, което да ги подпомогне при разпознаването на операции и действия, които могат да бъдат свързани с ИП/ФТ или всяко друго сериозно престъпление, свързано с ИП/ФТ, а също и с процедурите, които трябва да се спазват в тези случаи.

Съгласно чл.101, ал.11 от ЗМИП лицата по чл. 4, т.7 са длъжни да осигуряват въвеждащо и продължаващо обучение на служителите си за запознаването им с изискванията на ЗМИП, ЗМФТ и актовете по прилагането им, както и с вътрешните правила по този член, включително провеждане на текущи програми за обучение, насочени към разпознаване на съмнителни операции, сделки, източници и клиенти и към предприемане на необходимите действия при възникнали случаи на съмнение за изпиране на пари или финансиране на тероризма.

V. Съхраняване на информация.

Лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП съхраняват за срок от 5 години всички събрани и изготвени по реда на ЗМИП и ППЗМИП документи, данни и информация. Конкретните изисквания и началото на срока се съдържат в чл. 67 от ЗМИП. Съгласно чл. 68 от ЗМИП документите и информацията следва да се съхраняват така, че да са на разположение на САД ФР – ДАНС, съответните надзорни органи и на одиторите и да се предоставят на САД ФР – ДАНС при поискване в оригинал, служебно заверен препис, извлечение или справка в определения срок и формат. Предоставянето на информация не може да бъде отказано или ограничено по съображения за служебна, банкова, търговска или професионална тайна или че същата представлява данъчна и осигурителна информация или защитена лична информация.

Настоящите указания са утвърдени със Заповед № РД-07-607/30.11.2023 г. на председателя на Комисията за регулиране на съобщенията.

Указанията следва да се разглеждат едновременно с публикуваните материали в раздел „Мерки срещу изпирането на пари“ на www.dans.bg .